

Per Stig Møllers tale om den fremtidige udviklingsbistand

Taler

Per Stig Møller
Udenrigsminister

Dato

2. februar 2004

Sted

Folketinget, Christiansborg

- 1 Politik handler om at skabe en lidt mindre uorden i verden. Det gælder også udviklingspolitikken. Udviklingssamarbejdet er et af de vigtigste instrumenter, vi har, til at gøre verden til et bedre sted at være.
- 5 Vi lever i en tid med mange store og vanskelige udfordringer: Den økonomiske udvikling er usikker og sår tvivl, som vi så i Cancun, om de rige lande for alvor er indstillet på at åbne deres egne markeder – ikke mindst for landbrugsvarer - og om de vil leve op til Monterrey tilsagnene om øget bistand og dermed om troværdigheden af 2015 Målene. Regionale sikkerhedsspørgsmål trænger sig på,
- 10 især i Mellemøsten. Terrortruslen er blevet et fast element i hverdagen for både rige og fattige lande, og der er tvivl om verdenssamfundets vilje og evne til at vende udviklingen i de svage og fejlslagne stater, hvor en halv milliard mennesker kæmper sig gennem en hverdag fyldt med nød og lidelse.
- 15 Hvordan kommer vi videre herfra? Udgangspunktet må i hvert fald være: Vi skal hele tiden sikre, at vores politik er i overensstemmelse med den verden, vi lever i, og være rede til at gå nye veje, også i udviklingssamarbejdet. Det er det svar, regeringen har givet med ”En verden til forskel”, der udstikker de overordnede politiske sigtelinier og økonomiske rammer for
- 20 udviklingsbistanden de kommende fem år. Hovedsigtet er at gøre verden bedre, ved at forbedre de fattiges vilkår i verden, men presset mod dem skifter og skaber nye elementer, som vi skal forholde os til.

- De grundlæggende principper – det lange seje træk, som skal skabe de
- 25 langsigtede forandringer i vore programsamarbejdslande, er fastlagt i Partnerskab 2000, hvor fattigdomsaspektet står helt centralt. Det er kernen i vore bestræbelser på at gennemføre forbedringer indenfor ligestilling, miljø, menneskerettigheder og demokrati i dansk udviklingspolitik. Særligt om

30 fattigdomsorienteringen vil jeg gerne understrege, at regeringen konsekvent har arbejdet for at styrke de fattige landes ejerskab til udviklingen. Dansk bistand tager i dag direkte udgangspunkt i landenes egne fattigdomsstrategier – her er vi nået længere end nogen anden statslig donor.

35 Selvom hovedparten af dansk bistand ligger fast af hensyn til stabiliteten i samarbejdet med vore partnerlande er der behov for at justere prioriteterne inden for de grundlæggende principper, så vi er rede til at agere i forhold til de globale forandringstendenser.

40 Jeg vil fremhæve især tre af regeringens prioriteter, som er nødvendige i en tidssvarende dansk udviklingspolitik efter år 2000. Det er 2015 Målene, det arabiske initiativ og terrorbekæmpelse.

Vi er seks milliarder mennesker i verden. En milliard ejer, hvad der svarer til 80
45 pct. af det globale BNP, mens 1 milliard kæmper for at overleve for mindre end en dollar om dagen. Det er en ubalance, der truer stabiliteten og udviklingen både i udviklingslandene og i vores del af verden. Fattigdomsbekæmpelse er og forbliver derfor den grundlæggende udfordring for dansk udviklingsbistand. I konsekvens heraf fastholdes hovedfokus på Afrika. Det mangeårige princip om,
50 at ca. 60 pct. af den bilaterale bistand årligt går til Afrika gælder fortsat.

Skal verden blive et mere sikkert og trygt sted at leve i, må kløften mellem de rige lande og de fattige lande mindskes. 2015 Målene udstikker rammerne for den globale indsats for udvikling og fattigdomsbekæmpelse. Faktum er imidlertid, at
55 målene alene på grund af væksten i Asien formentlig vil kunne opfyldes globalt, men at udfordringerne i Afrika syd for Sahara er langt større.

Danmark gør sit til at gøre 2015 Målene troværdige. Det gør vi ved at gå forrest i det direkte samarbejde med ulandene og arbejde for at sikre størst mulig effekt
60 af den samlede internationale indsats – herunder holde de rige lande fast på Monterrey tilsagnene og fastholde de fattige landes regeringer på deres fattigdomsreduktionsstrategier og god regeringsførelse. Det gør vi ved at sikre størst mulig gennemslagskraft i den danske indsats. Kodeordene er fokus og effektivitet med det enkelte menneskes værdighed og livsmuligheder i centrum.
65 Det langsigtede udviklingsmål skal fortsat være omdrejningspunktet.

Fokus i bistanden indebærer øget koncentration af den danske bilaterale indsats

på et mindre antal programsamarbejdslande. Mennesket i centrum indebærer
70 investeringer i de sektorer, der er kritiske for at udvikle det menneskelige
potentiale. Her har regeringen omprioriteret til fordel for nye
sektorprogrammer inden for uddannelse [Benin, Bolivia, Burkina Faso,
Nicaragua, Bhutan], sundhed herunder hiv/aids [Kenya, Mozambique], og
vand og sanitet [Kenya, Zambia]. De nye sektorprogrammer viser, at der er sat
75 handling bag ordene om at opfylde 2015 Målene. Tilsvarende fokuserer vi den
multilaterale bistand på arbejdet med at forbedre sundheden og sikre en
fornuftig befolkningspolitik. Uden en begrænsning i befolkningstilvæksten skal
der en betydelig økonomisk udvikling til for bare at fastholde status quo.

80 Det står også klart, at sikkerhedsproblemerne er med til at fastholde eller
forværre fattigdommen. Stater præget af interne konflikter udvikler sig ikke.
Fattigdom kan ikke bekæmpes uden et minimum af sikkerhed. Sikkerhed er en
afgørende forudsætning, hvis fattige mennesker skal kunne forbedre deres
livsmuligheder. Det er et klart budskab fra de fattige selv. Konfliktforebyggelse
85 og konsolidering af fred er derfor højt på den udviklingspolitiske dagsorden,
både bilateralt og internationalt. Derfor støtter vi regionale,
konfliktbekæmpende initiativer som ECOWAS, SADC og NEPAD. Her står
FN i centrum, ikke mindst i forholdet til svage og fejlslagne stater. Opnår vi en
plads i FN's Sikkerhedsråd – og det tror jeg vi gør – får Danmark en helt
90 enestående platform for en aktiv indsats til fordel for konfliktforebyggelse og
konfliktløsning, ikke mindst i Afrika. Her er der hårdt brug for et styrket og
handlekraftigt FN.

To af de nye prioritetsområder skal ligeledes ses i denne sammenhæng: Det
95 arabiske initiativ og udviklingsindsatsen mod terrorisme.

Den voksende mistillid - og i nogle sammenhænge endda had - til vesten i dele af
den arabiske verden understreger behovet for fornyet dialog. Ekstremisme og
politisk radikalisering er tiltagende, og hvis der ikke gribes ind nu, peger alt på,
100 at disse kredse fremover vil udgøre det væsentlige rekrutteringsgrundlag og
sympatigrundlag for international terrorisme. Landene er præget af
uforholdsmæssigt store ungdomsårgange, hvoraf store dele står uden job,
uddannelse og indflydelse på egne vilkår. Dette fører til intern uro og
frustrationer over for vesten.

105

UNDP's meget omtalte Arab Human Development Reports, der er skrevet af

arabiske forskere, journalister og beslutningstagere, viser, at manglende demokrati er en af hovedårsagerne til den stagnerende eller ligefrem negative økonomiske og sociale udvikling i de arabiske lande. Rapporterne har skabt vrede og frustration, men også en ny selverkendelse i den arabiske verden om behovet for grundlæggende økonomiske, sociale og politiske reformer. Den chance skal vi gribe nu. Det gør vi med det arabiske initiativ. Der er på Finansloven for 2004 afsat 100 mio. kr. årligt til den danske bilaterale indsats, der indgår som det ene spor i initiativet, der også omfatter et multilateralt spor, især gennem EU.

I januar var jeg på rejse til Jordan og Egypten, hvor jeg blandt andet havde samtaler med både den jordanske og den egyptiske udenrigsminister, samt generalsekretæren for den arabiske liga. Samtidig var der lejlighed til at mødes med ærkebiskoppen fra Skt. Katharina klosteret og imamen fra Al Azhar moskéen i Kairo.

Samtalerne viste, at der er stor tiltro til os og til de danske initiativer. Det fremgår også af mødet med mændene bag Geneve-initiativet i fredags. Det skyldes, at vi fremstår som troværdige med både en solid europæisk og transatlantisk forankring. Og at vi samtidig selv gennem en aktiv udenrigspolitik har vist vilje til at hjælpe med til at løse de vanskelige forhold og konflikter, der præger regionen.

Rejsen bekræftede de samtaler, jeg i fjor havde i Saudi Arabien, Syrien, Algeriet, Marokko samt med Tunesien og Oman, hvor partnerskabstanken blev støttet, fordi vi med et partnerskab siger: "Vi er parate til at lytte til jer". Vi er parate til at støtte reform og modernisering. Vi dikterer ikke, hvordan det skal gøres. Men vi forbeholder os ret til at vælge hvilke indsatsen, der kan blive tale om at støtte.

Men rundrejsen understregede også, at dialog må kombineres med dagligt, praktisk samarbejde. Det er ikke mindst i kraft at et sådant samarbejde, at man kan finde et fælles værdigrundlag. Det grundlag, vi skal bygge på for at styrke de moderate kræfter og isolere ekstremisterne. Udenrigsministeriet er nu i fuld gang med at igangsætte konkrete initiativer, for eksempel et dansk-egyptisk dialoginstitut i Kairo, en ombudsmandsinstitution i Jordan og flere andre tiltag med sigte på demokratisering og civilsamfund, her i blandt fremme af kvinders rettigheder og styrket adgang til information.

Den styrkede indsats til bekæmpelse af den ny terrorisme ligger i forlængelse heraf. I september afholdt vi en stor international konference om bistand og terrorisme, og der er siden arbejdet på et sæt af klare retningslinier for dansk
150 bistands rolle som et af flere instrumenter i kampen mod terror.

Konferencen understregede, at der ikke findes nemme svar på udviklingsbistandens rolle i terrorbekæmpelse. Men den bekræftede samtidig, at udviklingspolitikken må bringes i spil, hvis vi vil gøre os håb om at bekæmpe
155 sympati- og rekrutteringsgrundlaget for den ny terrorisme og dermed effektivt reducere international terrorisme på længere sigt.

Nogle har kritiseret os for at være naive og overse, at globale terrornetværk består af velstillede, veluddannede unge mennesker, der i dag især rekrutteres fra
160 Europa. Det stiller vi ikke spørgsmålstejn ved. Det er faktum, og her sætter regeringen – som bekendt – hårdt ind med blandt andet politi og efterretningsvæsen. Men det er ikke nok. De bedrevidende overser, at bistanden ved at bekæmpe fattigdommen og fremme demokratisering bidrager til at fjerne sympatien og rekrutteringsgrundlaget for fundamentalistiske kræfter. Den reelle
165 fare er, hvis vi overser, at terrorismen er inde i en meget dynamisk og farlig udvikling. I det 10-15-årige perspektiv, som udenrigspolitikken altid skal anlægge, kan bistanden spille en afgørende rolle for det fremtidige trusselsbillede ved at fremme grundlæggende forandringer af de samfund, som terrorismen risikerer at udspringe fra – som f.eks. den arabiske verden. Bistanden kan
170 samtidig hjælpe udviklingslande til at opfylde Sikkerhedsrådets centrale anti-terrorisme resolution 1373, der blandt andet skal sikre, at alle FN's medlemsstater har den tilstrækkelige lovgivning til at retsforfølge terrorister.

Som al anden politik skal udviklingsbistanden planlægges med perspektiv for
175 fremtiden. Selv om vi ikke ved, hvad der vil ske i morgen, ved vi i hvert fald, hvad vi ikke ønsker, der skal ske. Det drejer sig om at se de tendenser, man ikke vil have fremmet, og bekæmpe dem. Befolkningstilvæksten, miljødelæggelsen, fattigdomsfælden, terrortruslen, krig og konflikt. Med bistanden skal vi fremme samfund, der kan give hvert enkelt menneske den menneskelige værdighed og
180 den frihed under ansvar, der skal til for at hver især kan skabe sig det liv, der for vedkommende synes godt, og som de så heller ikke vil risikere at få smadret gennem konflikter og terrorisme. Regeringens vision om en udviklingspolitik er en politik med mennesket i centrum. Det er sådan, den danske bistand i fremtiden bedst kan gøre en forskel for de mennesker i udviklingslandene, som

det hele handler om, så de får bedre sundhed, miljø, uddannelse, arbejde - og fred.

190 Det er konstruktivt, at Udenrigsudvalget har sat den fremtidige bistand på dagsordenen med denne høring, som jeg er glad for at være indbudt til. Jeg håber, høringen vil skabe en god og indholdsrig debat af dette vigtige emne.

Tak!

195

Kilde

Manuskript modtaget af folketestingtidende.dk og udgivet af Danske Taler

Kildetype

Dokumentation på online medie

200

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/indlaeg-om-den-fremtidige-udviklingsbistand>

205

210

215

220